Model
Kwaliteitshandboek
voor gebiedscoördinatie

Versiedatum	**8 december 2009**
Naam gebiedscoördinator	**-**
Datum goedgekeurd	**-**
Kenmerk	**-**

Inhoudsopgave

Begrippenlijst 3
Invultabel gebiedscoördinatie 4
1. Inleiding 5
1.1 Programma van Eisen 5
2. Proces collectief beheer 6
2.1 Stap 1: Collectief beheerplan opstellen 7
2.2 Stap 2: Beheerplan uitvoeren 9
2.3 Stap 3: Basismonitoring / Veldinventarisaties 10
2.4 Stap 4: Evalueren 10
2.5 Stap 5: Collectief beheerplan opstellen 11
3. Kennis en organisatie 12
3.1 Ecologische kennis 12
3.2 Personele invulling taken door derden 12
4. Administratie en interne controle 13
4.1 Administratie 13
4.2 Wijze van interne controle 13
Bijlagen: 14

Begrippenlijst

Gebiedscoördinatie	Het maken van een collectief beheerplan ten behoeve van het beheer van weidevogels, ganzen, akkervogels of andere vormen van agrarisch natuur- en landschapsbeheer.
Collectief beheerplan	Gebiedsgerichte integrale aanpak, bestaande uit een tekst en een kaart collectief beheer, met de geografische ligging en beheerpakketten voor een specifiek gebied. Doel van deze aanpak is de effectiviteit van het beheer vergroten ten opzichte van de situatie waarin individuele ondernemers beheerovereenkomsten afsluiten.
Gebiedscoördinator	ANV of andere organisatie aangesteld door de provincie voor de gebiedscoördinatie in een gebied. Volgens de subsidieverordening natuur- en landschapsbeheer kan een collectief beheerplan alleen opgesteld worden door een gecertificeerde gebiedscoördinator. Deze gebiedscoördinator is een rechtspersoon, die natuurlijke personen inzet voor de uitvoering van werkzaamheden.
ANV	Stichting of Vereniging voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Dit is een samenwerkingsverband van (onder andere) agrariërs gericht op het realiseren van natuur- en landschapsbeheer in een gebied.
Natuurbeheerplan	De provincie stelt in het natuurbeheerplan vast op kaart op welke percelen welke beheertypen van natuur- en landschap mogelijk worden gemaakt.
Beheertypen	Het type beheer dat wordt uitgevoerd op een bepaald natuur- of landschapstype wordt beheertype genoemd. Een voorbeeld hiervan is weidevogelgebied of botanisch waardevol grasland.
Beheerpakketten	Onder een bepaald beheertype kunnen verschillende beheerpakketten worden afgesloten. Deze kunnen afgesloten en toegepast worden.
Certificering	Een gebiedscoördinator dient zich te laten certificeren. Certificering biedt de overheid vertrouwen in de kwaliteit en professionaliteit van de beheerders om kwalitatief goed beheer uit te voeren en transparant te zijn over de werkwijze. Certificering is een erkenning dat de handelswijze van de gebiedscoördinator correct is.
Kwaliteitshandboek	De te certificeren gebiedscoördinator legt in het kwaliteitshandboek vast hoe invulling wordt gegeven aan de landelijke eisen voor certificering.
Veldinventarisaties	Bij veldinventarisaties worden tellingen uitgevoerd op het land. Dit levert relevante gegevens op, op basis waarvan het beheer kan worden getoetst en eventueel aangepast. Veldinventarisaties worden onder andere uitgevoerd bij weidevogelbeheer, bijvoorbeeld in de vorm van het in kaart brengen van legsels en broedresultaten.

Invultabel gebiedscoördinatie

Naam gebiedscoördinator (ANV of andere organisatievorm)	
Adres gebiedscoördinator	
Postcode woonplaats	
Contactpersoon gebiedscoördinatie	
Telefoonnummer contactpersoon	
Gebiedscoördinator voor het gebied (specifieke gebied(en) noemen)	
Type beheer gebiedscoördinatie (bv. weidevogelbeheer)	
Handtekening: Naam, functie:	
Datum	

Toelichting invultabel:

Dit is, naast de voorpagina en bijlagen, de enige pagina in dit kwaliteitshandboek waarbij de ANV gegevens standaard dient in te vullen. Op andere plaatsen in het handboek is alleen extra informatie gegeven (gemarkeerd), indien van de voorgeschreven werkwijze in het standaard kwaliteitshandboek voor gebiedscoördinatie door ANV's wordt afgeweken.

1. Inleiding

Dit is het handboek van de gebiedscoördinator. De gebiedscoördinator wenst middels dit kwaliteitshandboek aan te geven hoe de verschillende taken behorende bij gebiedscoördinatie worden ingevuld. Met dit handboek laat de organisatie zien hoe zij verantwoordelijkheid neemt voor deze taken en hoe de processen en werkzaamheden op een verantwoorde wijze worden georganiseerd.

Het nieuwe subsidiestelsel voor natuur- en landschapsbeheer (SNL) gaat uit van meer vertrouwen in de beheerder en een vermindering van uitvoeringslasten. De borging van de kwaliteit van het beheer willen de provincies dan ook allereerst vormgeven door gebruik te maken van deze kwaliteiten van de beheerders. Daarom hebben de provincies samen met de beheerders een kwaliteitsborgingsysteem ontwikkeld, dat wordt aangeduid met de term 'certificering'. De benaming certificering roept bij velen een gevoel van bureaucratisering op. Via dit handboek is het echter uitdrukkelijk de bedoeling om op een eenvoudige manier invulling te geven aan de eisen op het gebied van certificering. De kwaliteit van het beheer is bovenal afhankelijk van de deskundigheid, professionaliteit, toewijding en inzet van de gebiedscoördinator en de individuele beheerders. Via dit handboek kunnen overheden overgaan tot een 'erkenning' van het professioneel handelen van onze organisatie op het gebied van agrarisch natuur- en landschapsbeheer.

Dit handboek beschrijft de praktijk en werkwijze van de gebiedscoördinator en vormt de basis voor de certificering van de ANV of andere organisatie voor de taak gebiedscoördinatie. In principe is dit een standaard kwaliteitshandboek en bruikbaar voor alle gebiedscoördinatoren in Nederland. Bij eventuele afwijkingen van het standaard kwaliteitshandboek is de afwijkende werkwijze gemarkeerd in het kwaliteitshandboek of is een bijlage toegevoegd met daarin de afwijkende werkwijze. Dankzij deze werkwijze is het handboek en eventuele afwijkingen van het standaard handboek toetsbaar voor de auditcommissie.

1.1 Programma van Eisen

De Nederlandse provincies hebben een Programma van Eisen opgesteld met eisen waaraan de gebiedscoördinator moet voldoen om voor certificering in aanmerking te komen. De gebiedscoördinator legt in dit kwaliteitshandboek vast hoe invulling wordt gegeven aan deze eisen.

De onderstaande elementen uit het Programma van Eisen komen terug in dit kwaliteitshandboek:

1. De wijze waarop de gebiedscoördinator vastlegt dat hij aansluit bij de beheerdoelen die zijn vastgelegd in het natuurbeheerplan
2. De handelingen waarmee de gebiedscoördinator de doelen via beheer behaalt
3. De basismonitoring[1]
4. De evaluatie van het beheer op basis van de basismonitoring en eventuele bijstelling van doelen en beheermaatregelen
5. De eigen controle van het beheersysteem
6. Gebiedscoördinator

In de rest van het kwaliteitshandboek is uitgewerkt hoe invulling wordt gegeven aan de bovenstaande elementen.

[1] In principe wordt de basismonitoring voor het evalueren van beleid uitgevoerd door de provincie. Bij jaarlijks evalueren houdt de gebiedscoördinator wel rekening met de gegevens die uit de basismonitoring zijn gekomen.

2. Proces collectief beheer

De gebiedscoördinator is door de provincie aangewezen om, gezamenlijk met de andere partijen in het gebied, te komen tot een collectief beheerplan op het gebied van agrarisch natuur- en landschapsbeheer.

Het werk van de gebiedscoördinator is cruciaal voor de realisatie van de provinciale doelstellingen voor collectief agrarisch natuurbeheer. Als kenner van het gebied fungeert hij niet alleen als 'intermediair' tussen de provincie en doelgroep, maar is hij voor beide ook een belangrijke adviseur.
De missie is het gebiedsproces zo te coördineren dat de door GS in het natuurbeheerplan geformuleerde doelstellingen voor collectief agrarisch natuurbeheer worden gehaald.

Voor de kwaliteitsborging en -verbetering van het agrarisch natuur- en landschapsbeheer loopt de gebiedscoördinator jaarlijks een viertal stappen door. In onderstaande figuur (figuur 1) is dit proces weergegeven. Stap 1 is in het onderstaande schema de meest cruciale stap, waarvoor de gebiedscoördinator speciaal is verantwoordelijk voor is gesteld.

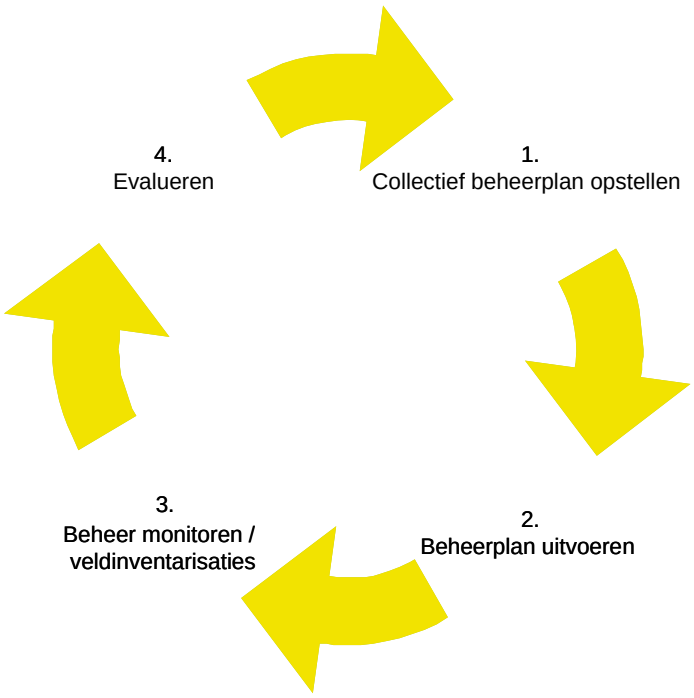

Figuur 1: Stappen beheercyclus

De rest van dit hoofdstuk gaat dieper in op de wijze waarop de stappen van de beheercyclus door de gebiedscoördinator worden uitgevoerd en de kwaliteit van processen is gewaarborgd. In bijlage B wordt een tijdsbalk weergegeven van de belangrijkste stappen in de cyclus.

2.1 Stap 1: Collectief beheerplan opstellen

In het collectief beheerplan worden de afspraken voor collectief beheer vastgelegd. Het collectief beheerplan kan, zo nodig, wel jaarlijks worden bijgesteld. Aanpassingen zijn echter alleen mogelijk binnen de gestelde kaders van de provincie. Kaderstellend document voor het collectief beheerplan is het provinciale natuurbeheerplan. Voor het opstellen van het collectief beheerplan maakt de gebiedscoördinator gebruik van het landelijk beschikbare format van Natuurlijk Platteland Nederland (NPN) of Veelzijdig Boerenland. In deze paragraaf wordt beschreven hoe de gebiedscoördinator tot een zo optimaal mogelijk collectief beheerplan komt.

Kaders uit het natuurbeheerplan
In het provinciale natuurbeheerplan geeft de provincie aan op welke locatie een bepaald beheertype dient te worden gerealiseerd. Voor het aangegeven gebied waar gebiedscoördinatie van toepassing is, vertaalt de gebiedscoördinator de doelen en randvoorwaarden (inclusief hectares) uit het natuurbeheerplan door naar het collectief beheerplan. De gebiedscoördinator zal standaard de beheertypen overnemen uit het actuele natuurbeheerplan. Daarom zorgt ze ervoor dat ze altijd in het bezit is van het meest actuele natuurbeheerplan en bijbehorende kaarten. Indien de gebiedscoördinator heeft geconstateerd dat een beheertype beter aangepast kan worden, wordt in eerste instantie altijd contact opgenomen met de provincie. Met de provincie wordt, op ambtelijk niveau, afgestemd of er direct een voorstel wordt gedaan aan de provincie voor herziening van het natuurbeheerplan, of dat de voorgestelde wijziging wordt betrokken bij de evaluatie van het beheer. Met de provincie wordt afgestemd hoe een mogelijk wijzigingsvoorstel dient te worden aangeleverd.

Ideaal kaart collectief beheer
Alle, in het gebied, relevante partijen voor het collectief beheerplan worden door de gebiedscoördinator betrokken bij het proces om te komen tot het collectief beheerplan. Relevante partijen zijn: locale natuurbeheerorganisaties, locale natuurverenigingen, locale agrarische bestuurders, locale vrijwilligersgroepen, etc. Zij stellen relevante data beschikbaar, stemmen mee het beheer af en geven advies aan de gebiedscoördinator. De gebiedscoördinator heeft zoveel mogelijk gepoogd om de relevante partijen te betrekken via efficiënte overlegmomenten, via bijvoorbeeld werkgroepvergaderingen. Op die manier maakt hij optimaal gebruik van de kennis in het gebied. In bijlage C wordt een overzicht gegeven van de deelnemende partijen, inclusief hun rol.

Met behulp van deze overleggen heeft de gebiedscoördinator een ideaal kaart collectief beheer gemaakt: een kaart met op hoofdlijnen de gewenste beheermaatregelen: het ecologisch wensbeeld. Deze ideaal kaart collectief beheer wordt toegevoegd aan het collectief beheerplan en zorgt voor de nodige doelgerichtheid bij het inventariseren van de gewenste deelnemers aan agrarisch natuur- en landschapsbeheer.

In bijlage D worden de relevante brongegevens van natuurwaarden weergegeven die zijn gebruikt voor het opstellen van de ideaal kaart collectief beheer.

Beheerovereenkomsten en concept collectief beheerplan
Met de ideaal kaart collectief beheer bij de hand benadert de gebiedscoördinator individuele beheerders. Allereerst licht de gebiedscoördinator hen in tijdens een voorlichtingsbijeenkomst. Hiervoor worden alle individuele beheerders in het gebied uitgenodigd. Daarnaast heeft de de gebiedscoördinator de voorlichtingsbijeenkomst aangekondigd met een advertentie/artikel in de lokale krant of regionaal agrarisch vakblad om ook niet-leden van de ANV of andere organisatie te betrekken. De voorlichtingsbijeenkomst is met name bedoeld om de potentiële individuele beheerders

(veelal agrariërs) te informeren over de doelstellingen van het collectief beheerplan en de verschillende opengestelde beheerspakketten.

Door middel van het organiseren van een inloopdag en/of de zogenaamde keukentafelgesprekken worden de potentiële individuele beheerders vervolgens geïnformeerd over hun gewenste deelname op basis van de ideaal kaart collectief beheer. In deze bilaterale gesprekken wordt eveneens bezien of de mogelijke beheerspakketten zijn te combineren met de agrarische bedrijfsvoering van de potentiële individuele beheerders. Het doel is om uiteindelijk te komen tot afspraken over de deelname en locatie van de verschillende beheerspakketten. Individuele beheerders geven, na afloop van het keukentafelgesprek, schriftelijk akkoord op het op te stellen collectief beheerplan (zie format bijlage E). De afspraken worden gemaakt onder voorbehoud van goedkeuring van het collectief beheerplan door de provincie.

De gebiedscoördinator maakt het collectief beheerplan en de kaart voor het collectief beheer op basis van alle afspraken. Het collectief beheerplan bevat de kaart voor het collectief beheer, alle beheerovereenkomsten, contactgegevens van de potentiële individuele beheerders en beschrijft de nodige flankerende maatregelen om te komen tot goede ecologische resultaten.

De gebiedscoördinator toetst de kwaliteit van het tot stand gekomen concept collectief beheerplan aan de ideaal kaart collectief beheer via een overleg met alle relevante partijen in het gebied. Bij dit overleg over de kwaliteit van het concept collectief beheerplan wordt ook de provincie betrokken. Hierbij worden de volgende twee zaken getoetst:

- Ecologie: de gebiedscoördinator toetst haar concept collectief beheerplan aan haar ideaal kaart collectief beheer en relevante gegevens van de natuurwaarden. In het concept collectief beheerplan geeft de gebiedscoördinator de resultaten van deze toets weer.
- Financiën: de gebiedscoördinator heeft een financieel kader gekregen van de provincie voor het collectief beheer. De afspraken met de individuele beheerders moeten passen binnen dit kader. Indien dit niet het geval is maakt de gebiedscoördinator in het concept collectief beheerplan kenbaar welke keuzes ze voorstelt te maken om toch binnen het financieel kader te komen of hoe het financiële kader gewijzigd zou moeten worden.

Ambtelijke toets
De gebiedscoördinator legt het concept collectief beheerplan vervolgens, op ambtelijk niveau, voor aan de provincie. De provincie toetst daarbij op de realiseerbaarheid en het gewenste ambitieniveau van het concept collectief beheerplan.

De gebiedscoördinator is beschikbaar voor eventuele vragen van de provincie. Indien door de provincie gewenst kan worden gekeken of de afspraken op bepaalde locaties nog kunnen worden aangepast of uitgebreid.

Definitief collectief beheerplan
In goed overleg tussen de provincie en de gebiedscoördinator wordt het collectief beheerplan voorgelegd aan Gedeputeerde Staten van de provincie. Na goedkeuring van Gedeputeerde Staten is sprake van het definitieve collectief beheerplan. De individuele beheerders ontvangen hiervan vervolgens van de gebiedscoördinator bericht, waarbij wordt uitgelegd hoe tot individuele beschikkingen voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer wordt gekomen.

Het is mogelijk dat Gedeputeerde Staten niet overgaat tot (volledige) goedkeuring van het collectief beheerplan. In een voorkomend geval zal de gebiedscoördinator direct contact opnemen met de provincie over eventuele gewenste aanpassingen in het collectief

beheerplan. Normaal gesproken dient uiterlijk 15 december van een kalenderjaar het collectief beheerplan te zijn vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

2.2 Stap 2: Beheerplan uitvoeren

De gebiedscoördinator begeleidt de uitvoering van het definitieve collectief beheerplan. De gebiedscoördinator organiseert, in het geval van akkervogel- en/of weidevogelbeheer, een startbijeenkomst vlak voor het broedseizoen met alle deelnemende beheerders aan het collectief beheerplan. De gebiedscoördinator geeft voorlichting over beheer en de mogelijkheden voor last-minute beheer, inclusief procedure daarvoor. Op de bijeenkomst kan ook worden toegelicht hoe mogelijke tellingen en/of veldinventarisaties gaan plaats vinden.

Afstemming in het gebied

De gebiedscoördinator organiseert periodiek, doch minimaal één keer per jaar, afstemmingsoverleg met de bij de uitvoering van het beheerplan relevante partijen in het gebied. Tijdens dit overleg zijn de volgende zaken aan de orde:

- De gebiedscoördinator informeert de betrokken organisaties over de voortgang van het beheer en maakt eventuele knelpunten bespreekbaar.
- Afstemming tussen de betrokken organisaties.
- Eventuele voorkomende zaken in het gebied die van invloed zijn of kunnen zijn op het betreffende beheer.

De resultaten van de afstemming in het gebied worden verwerkt in het collectief beheerplan.

Last-minute beheer: coördinatie, goedkeuring en registratie

Het beheer is vastgesteld in het collectief beheerplan. Daarnaast is het, *alleen voor weidevogelbeheer*, mogelijk om tijdens het seizoen het beheer aan te vullen. Dit kan nodig blijken indien er een ecologische noodzaak is om in te grijpen. We spreken dan van last-minute beheer. Last-minute beheer is bindend indien men aanspraak wil maken op subsidies.

De gebiedscoördinator is een rechtspersoon en heeft voor last-minute beheer een natuurlijk persoon of personen aangewezen om het last-minute beheer in de praktijk te coördineren. Deze persoon voert het last-minute beheer uit passend binnen het budget en het collectief beheerplan. Het is de verantwoordelijkheid van de gebiedscoördinator dat het last-minute beheer wordt gecoördineerd zuiver op ecologische doelstellingen.

Het initiatief om last-minute beheer uit te voeren kan op de volgende manieren ontstaan:

1. Een beheerder meldt bij de gebiedscoördinator of rechtstreeks bij de persoon die het last-minute beheer coördineert dat hij last-minute beheer wil uitvoeren in het broedseizoen. In dat geval controleert de persoon die het last-minute-beheer coördineert de ecologische noodzaak van dat beheer op die plek, door persoonlijk te kijken naar aanwezige weidevogellegsels en of pullen op het perceel. Indien er sprake is van meerdere meldingen beoordeelt deze persoon waar de prioriteit ligt. Het is nodig om prioriteiten te stellen teneinde binnen het budget te blijven.
2. De persoon die het last-minute beheer coördineert ontdekt zelf de ecologische noodzaak van een bepaald beheer op een bepaalde plek. Dit is goed mogelijk doordat hij op de hoogte wordt gehouden door de veldinventarisaties door vrijwilligers en/of de beheerder. In dit geval verzoekt hij de betreffende beheerder om last-minute beheer uit te voeren. De persoon die het last-minute beheer coördineert kan individuele beheerders niet dwingen tot last-minute beheer, maar wel kan deelname worden gestimuleerd via informatievoorziening en het aanspreken op de verantwoordelijkheid

van de beheerder.

De persoon die het last-minute beheer coördineert legt de afspraken over het last-minute beheer vast in een overeenkomst (zie format in bijlage F) en op een kaart van het gebied, de periode, aangevuld met de contactgegevens van de deelnemende beheerders. Vervolgens controleert de gebiedscoördinator of de beheerder aan de afspraken heeft voldaan. Indien de beheerder zich niet aan de afspraken heeft gehouden wordt hij hierop aangesproken en wordt dit gecommuniceerd naar de uitkerende instantie. De resultaten van het last-minute beheer neemt de gebiedscoördinator mee in de evaluatie aan het einde van het jaar.

De gebiedscoördinator rapporteert jaarlijks een overzicht van het uitgevoerde last-minute beheer aan de provincie. Daarbij wordt een kaart aangeleverd, de contactgegevens, de periode van uitgesteld maaien en zo mogelijk de resultaten van de legsels. Daarbij wordt eveneens direct een verzoek tot uitbetaling van de individuele beheerders bijgevoegd.

2.3 Stap 3: Basismonitoring / Veldinventarisaties

In principe wordt de basismonitoring voor het evalueren van beleid uitgevoerd door, of in opdracht van, de provincie. De gebiedscoördinator houdt bij de evaluatie rekening met de gegevens van de basismonitoring. Daarnaast gebiedscoördinator coördineert en voert de gebiedscoördinator, samen met andere partijen en vrijwilligers, veldinventarisaties uit. In het kader van weidevogelbeheer wordt met veldinventarisaties de aanwezigheid van legsels of broedparen en de resultaten daarvan bedoeld. De gegevens van de veldinventarisaties heeft de gebiedscoördinator nodig om in de volgende jaren te komen tot een goed onderbouwd collectief beheerplan. De gebiedscoördinator stemt met de provincie af welke intensiteit en methodiek van veldinventarisaties gewenst is. Hij geeft in het collectief beheerplan aan hoe hij de veldinventarisaties uitvoert. Daarnaast geeft hij een overzicht van de veldinventarisaties in bijlage G.

2.4 Stap 4: Evalueren

Jaarlijks evalueert de gebiedscoördinator of het beheer toereikend is. Zo kan jaarlijks worden bijgestuurd om de resultaten te optimaliseren. Zo kan tijdens de evaluatie van weidevogelbeheer blijken dat de weidevogels op een andere plek zitten. De locaties van de maatregelen van beheer kunnen dan voor het volgende jaar worden aangepast. Wellicht dienen nieuwe deelnemers te worden geworven. Daarnaast worden de resultaten van de basismonitoring meegenomen in de evaluatie.

De gebiedscoördinator gebruikt voor de evaluatie het format in bijlage H of gebruikt een eigen format waarbij tenminste de gegevens van bijlage I worden vastgelegd. De verschillende gegevens worden hiermee vastgelegd en dienen tot aan het einde van de looptijd van het collectief beheerplan te worden bewaard.

De gebiedscoördinator past het collectief beheerplan jaarlijks aan op basis van ecologische data, de resultaten van de basismonitoring, de resultaten van veldinventarisaties, het evaluatierapport, adviezen of nieuwe wensen tot beheer/uitbreiding. Om tot de adviezen en wensen te komen organiseert de gebiedscoördinator een werkgroepoverleg met de relevante partijen en een evaluatieavond met de deelnemers. Wijzigingen in het collectief beheerplan worden bijgehouden door middel van versienummers.

De gebiedscoördinator koppelt de resultaten van de evaluatie terug aan de beheerders en betrokken partijen, inclusief eventuele voorstellen tot aanpassingen/aanbevelingen voor de toekomst.

Indien er ecologisch aanleiding toe is, coördineert/adviseert de gebiedscoördinator over de aanpassing van beheersafspraken op bedrijfsniveau.

2.5 Stap 5: Collectief beheerplan opstellen

Naar aanleiding van de evaluatie wordt het collectief beheerplan opnieuw opgesteld voor het volgende jaar. De cirkel is rond; we beginnen weer bij paragraaf 2.1.

3. Kennis en organisatie

3.1 Ecologische kennis

De gebiedscoördinator borgt dat voldoende ecologische kennis wordt gebruikt in het proces door de kennis van alle relevante partijen uit het gebied te gebruiken (zie ook proces 1.1). Daarnaast gebruikt de gebiedscoördinator tevens de nuttige, beschikbare kennis die landelijk wordt opgedaan wat betreft collectief beheer van dit specifieke beheertype.
De gebiedscoördinator maakt jaarlijks een overzicht van alle beschikbare en gebruikte ecologische kennis, inclusief de kwalificaties van de mensen die worden ingezet. Hiervoor gebruikt hij het format in bijlage I.

De gebiedscoördinator stelt bepaalde eisen aan mensen die worden ingezet voor een bepaalde taak. Hierbij valt te denken aan de genoten opleiding, gevolgde cursussen, praktijkervaring, etc. Voor de in te zetten personen wordt bepaald of zij voldoen aan de gestelde eisen.

3.2 Personele invulling taken door derden

De gebiedscoördinator is een rechtspersoon en maakt gebruik van natuurlijke personen voor de uitvoering van werkzaamheden. Dit kunnen medewerkers zijn van de ANV of andere organisaties, of derden (zoals vrijwilligersgroepen, loonwerkers en externe adviseurs).

In die gevallen waarbij de gebiedscoördinator gebruik maakt van de kennis en inzet van derden worden de afgesloten mandaten en/of geleverde adviezen toegevoegd aan het collectief beheerplan. Dit collectief beheerplan wordt voorgelegd aan Gedeputeerde Staten (zie stap 2.1).

4. Administratie en interne controle

Dit kwaliteitshandboek is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de gebiedscoördinator. Alle bestuursleden van de ANV hebben een kopie van dit handboek en zijn op de hoogte van de inhoud Dit geldt ook voor alle personen die betrokken zijn bij de activiteiten van de gebiedscoördinatie.

4.1 Administratie

De gebiedscoördinator houdt een deugdelijke administratie bij. Per jaar zal een apart dossier worden aangemaakt waarin de documenten zitten die genoemd worden in bijlage J. Ieder jaardossier dient voor de periode van zes jaar inzichtelijk te zijn.

4.2 Wijze van interne controle

De gebiedscoördinator organiseert de interne audit als eigen controle op de toepassing van de eigen procedures, die beschreven zijn in dit kwaliteitshandboek. In het collectief beheerplan geeft de gebiedscoördinator aan welke (onafhankelijke) natuurlijke persoon de interne audit uitvoert. Daarnaast heeft de gebiedscoördinator zelf de verantwoordelijkheid om de uitvoering van het last-minute beheer te controleren. Tenslotte wordt steekproefsgewijs gecontroleerd of de beheersafspraken in het collectief beheerplan worden uitgevoerd.

Degene (natuurlijk persoon) die de interne audit uitvoert controleert of de gebiedscoördinator alles heeft gedaan zoals afgesproken. Deze persoon die de interne audits uitvoert is niet rechtstreeks zelf bij de taken rond gebiedscoördinatie betrokken, maar staat op enige afstand van de processen. Hiervoor gebruikt hij de checklist in bijlage J.

Indien er afwijkingen worden geconstateerd tussen het beheer van de individuele beheerder en de afspraken in het kader van het collectief beheerplan, dan wordt door middel van een gesprek met de individuele beheerder geprobeerd om tot oplossingen te komen. Grotere afwijkingen worden besproken in de werkgroep, waarbij wordt gekeken hoe tot een oplossing kan worden gekomen.

Het kwaliteitshandboek en eventuele geconstateerde afwijkingen in procedures en/of beheer worden jaarlijks besproken in het bestuur van de gebiedscoördinator.

Bijlagen:

A. Formats collectief beheerplan: * optie Veelzijdig Boerenland, * optie Boerennatuur
B. Tijdsbalk collectief beheer
C. Overzicht afstemming in het gebied
D. Relevante brongegevens
E. Format overeenkomst collectief beheer
F. Format overeenkomst last-minute beheer
G. Overzicht veldinventarisaties
H. Format evualuatieformulier
I. Overzicht ecologische kennis
J. Checklist interne audit/adminisatratie

Collectief weidevogelbeheerplan
(naam Rechtspersoon invullen)

Naam contactpersoon:
Adres:
Tel./ email:
Datum:

© Veelzijdig Boerenland, Haarlem, 2009

Teksten mogen alleen worden overgenomen na bronvermelding.

Uitgave: Veelzijdig Boerenland
Fonteinlaan 5, 2012 JG Haarlem
023-5343255
info@veelzijdigboerenland.nl

INHOUD

Inleiding 17
Instapeis (doelstelling) 17
Weidevogelambitie 17
Proces totstandkoming mozaiekbeheer 17
Kwantiatieve en kwalitatieve onderbouwing totstandkoming mozaieken 18
Afstemming met beheerders van natuurgrond 21
Organisatievorm collectief beheerplan 21
Taakverdeling tussen beheerders en vrijwilligers 22
Maatregelen ter voorkoming van predatie 22
Extra monitoring 22
Bijlagen 22

Inleiding

In de inleiding dient te worden beschreven dat het collectief beheerplan wordt ingediend door de gebiedscoördinator en als basis dient voor het weidevogelbeheer binnen SNL. Verder dat het plan uit twee delen bestaat, namelijk een toelichting over de totstandkoming van de kaart en een digitale kaart met daarop de begrenzing van de (mozaïeken). Binnen de begrenzing van de mozaïeken staat op kaart aangeven wat voor pakketten zijn afgesloten doormiddel van een code op perceelsniveau. Geef daarnaast aan dat gebruik is gemaakt van een applicatie (bijvoorbeeld Toolkit van het IPO, Beheer op Maat-model van Alterra) en dat de kaart een minimale schaal heeft van 1:25.000. Vermeld dat deze kaart terug te vinden is in de bijlage. Verder in de inleiding een toelichting over de totstandkoming gebiedscoordinatie (noodzaak oprichten van een stichting) en de verschillende partijen die hierin vertegenwoordigd zijn. Daarnaast een korte beschrijving van het werkgebied met eventueel een overzichtskaartje.

Instapeis (doelstelling)

Onderbouw (beschrijf) waarom gekozen wordt voor een instapeis 50, 75 of 100 broedparen per 100 hectare. Het is mogelijk om per mozaïek (deelgebied) een andere doelstelling na te streven. Geef in een tabel aan de doelstelling per mozaïek, dit is het meest overzichtelijk. Wellicht handig om de mozaïeken een naam te geven. Baseer je keuze op de uitkomsten van de BMP-W telling uit 2009, of indien niet uitgevoerd, van voorgaande jaren. Indien er geen broedparenkartering is uitgevoerd in het gebied, kijk dan naar de nestregistratie in het gebied. Het gaat er om dat het best beschikbare materiaal gebruikt wordt ter onderbouwing van de te kiezen doelstelling.

Tabel 1: Gekozen doelstelling aantal broedparen (bp) per deelgebied.

Deelgebied	*Gekozen doelstelling*
1. De Vlist-IJssel-N207-N210	50 pb/100 ha
2. enz.	enz.

Weidevogelambitie

Beschrijf wat de ambities zijn voor het aantal weidevogels (al dan niet specifiek per deelgebied), bijvoorbeeld:

- Voor de komende 6 jaar streven wij naar minimale instandhouding van de huidige aantallen weidevogels op basis van het jaar X. Om deze ambitie waar te maken is het nodig dat…

- Wij streven naar een toename van 10% van het totale aantal weidevogels in een periode van 6 jaar. Om deze ambitie waar te maken is het nodig dat…

- Wij streven naar een toename van 10% van het totale aantal weidevogels in een periode van 6 jaar, waarbij de kritische soorten x, y en z in aantal minimaal gelijk blijven. Om deze ambitie waar te maken is het nodig dat…

Beschrijf wat nodig is om de genoemde ambitie waar te maken (al dan niet specifiek per deelgebied), bijvoorbeeld meer openheid in het gebied, minder predatie, zwaarder beheer etc. Wil je de ambities nog meer specificeren, dan kan dit door de ambities per soort weer te geven in een tabel (zie tabel 2).

Tabel 2: Ambities weidevogels per deelgebied en soort.

Deelgebied De Vlist-IJssel-N207-N210 *Aantal ha: 100*			
Doelsoort	Referentie Jaar: 08	2010	2015
Kievit			
Grutto	10	12	15
Scholekster			
Tureluur			

Proces totstandkoming mozaiekbeheer

Beschrijf het proces, oftewel wat voor stappen zijn genomen om tot de mozaïeken te komen zoals deze er liggen, bijvoorbeeld:

Bij het opstellen van de mozaïeken is gebruik gemaakt van de kaart waarop het huidige beheer staat aangegeven. Daarnaast hebben tellingen plaatsgevonden waarvan stippenkaarten zijn gemaakt. Deze kaarten zijn bovenop de huidige beheerkaart gelegd. Hieruit is gebleken dat de meeste pakketten op de juiste plaats liggen, maar ook een aantal niet. Aan de hand van de stippenkaarten en de kaarten waarop het huidige beheer staat aangegeven, zijn de mozaïeken tot stand gekomen

Daarnaast zijn voorlichtingsavonden georganiseerd. Vervolgens is per gebied/polder een inschrijfdag georganiseerd om de individuele beheerwensen in beeld te brengen en deze zoveel mogelijk te laten aansluiten op het ideaalmozaïek.

Naast de individuele beheerwensen van deelnemers heeft ook overleg plaatsgevonden met de terreinbeherende organisatie(s) in het gebied. Hieruit is gebleken dat op X ha. weidevogelbeheer plaatsvindt. Deze hectares tellen mee als kuikenland in het mozaïek.

Kwantiatieve en kwalitatieve onderbouwing totstandkoming mozaieken

In deze paragraaf dient zowel de kwantiteit als kwaliteit van de tot stand gekomen mozaïeken te worden onderbouwd. Wanneer je sommige voorwaarden in je gebied/mozaïek niet haalt, hoeft dat niet direct een probleem te zijn. Benoem deze en onderbouw. Dan krijgt de provincie een duidelijk beeld van wat realiseerbaar is en wat nodig is en kan de provincie zonodig soepel omgaan met de spelregels.

Beschrijf per deelgebied de volgende kwalitatieve aspecten:

* Ligging in het landschap. Liggen de beheerpakketten dicht bij verstoringsbronnen?
* Liggen de beheerpakketten op zinvolle plaatsen, dus gelegen op plaatsen waar zich weidevogels bevinden?
* Liggen de beheerpakketten op bereikbare afstand voor opgroeiende kuikens (dus geen barrières die bereikbaarheid in de weg staan)?

Voorbeeld kwalitatieve beschrijving:

Voor het berekenen van de kwaliteit van het mozaïek, waaronder het overlevingspercentage van de kuikens, is gebruik gemaakt van Beheer op Maat. De uitkomst hiervan is bijgevoegd in bijlage x en laat zien dat…. OF:

Voor Zuid-Holland geldt de eis dat 1,4 ha. kuikenland per Gruttobroedpaar moet worden gerealiseerd. Op enkele plekken is hiervan afweken, omdat op deze plekken geen weidevogels zijn waargenomen. Op een aantal plekken, genoemd…, zien wij de noodzaak voor extra beheermaatregelen, omdat deze traditiegetrouw als populaire broedplaats fungeren voor veel weidevogels. De telgegevens/stippenkaarten geven dit aan.

De extra genomen maatregelen zijn…… De percelen waarop pakketten zijn afgesloten liggen op een dusdanige afstand dat deze bereikbaar zijn voor de weidevogeljongen om te foerageren en van voldoende schuilgelegenheid te voorzien. Op een aantal plekken zijn bewust geen pakketten afgesloten, omdat zich in de nabije omgeving ervan verstoringsbronnen bevinden die ervoor zorgen dat de kuikenoverleving drastisch afneemt. Daarentegen wordt op een aantal plekken extra mogelijkheid geboden om last-minute beheerpakketten af te sluiten, omdat zich op de plaatsen veel opgroeiende weidevogelkuikens bevinden. Bij het toepassen van flexibel beheer is rekening gehouden met de randvoorwaarden die de provincie stelt mbt flexibel beheer.

Het is goed om duidelijk de mate van flexibiliteit per mozaïek te onderbouwen. Hieronder nog een keer de twee vormen van flexibiliteit die gelden voor Zuid-Holland:

● Jaarlijkse wijzigingen in de reguliere openstellingsperiode (november/december) voor het jaar daarop. Het collectieve beheerplan kan jaarlijks aangepast of uitgebreid worden, wanneer blijkt dat de samenstelling van het mozaïek uit oogpunt van effectief weidevogelbeheer wijziging behoeft. Jaarlijks mag 20% van het kuikenland worden gewijzigd.

● Last-minute beheer tijdens het seizoen. De enige vorm van last-minute beheer is kuikenstroken, die gedurende het seizoen wordt bepaald. Maximaal 10% van het kuikenland in het mozaïek mag worden ingevuld met kuikenstroken.

Naast de mogelijkheid van last-minute beheer in de vorm van kuikenstroken, is het ook mogelijk om percelen waarop het pakket 'uitstel maaidatum' is afgesloten, te verlengen (zgn. 'opplussen'). Bij het mee laten tellen van botanische hooilandrand, botanische weiderand en botanisch weiland als kuikenland, dient er rekening mee te worden gehouden dat de rand of het perceel niet voor 1 juni mag worden gemaaid.

De stippenkaarten en telgegevens die van toepassing zijn op bovenstaande onderbouwing toevoegen in de bijlage. De vorm waarin (digitaal, pfd, gescand) is aan de gebiedscoordinator.

Wat betreft de kwantiteit van het weidevogelmozaïek kan deze het best worden weergegeven in tabellen. Tabellen 3a en 3b dienen te worden ingevuld. Tabel 4 is ter ondersteuning bij de berekening van aantal ha. kuikenland.

Tabel 3a bestaat uit de volgende onderdelen:

* *Naam/ nummer deelgebied:*	Naam van het deelgebied
* *Totaal aantal ha. deelgebied*	Dit is het totaal aantal hectare waaruit het deelgebied bestaat. Dit is incl. de grond waarop geen beheer is afgesloten.
* *Min. aantal ha. kuikenland*	Minimaal benodigd aantal hectare kuikenland.
* *Aantal ha. WV pakketten*	Aantal hectare dat aan weidevogelpakketten is afgesloten door deelnemers.
* *Aantal ha. WV TBO*	Aantal hectare dat aan weidevogelpakketten dat beschikbaar is vanuit TBO.
* *Waarde kuikenland in ha.*	In deze kolom staat de waarde van het kuikenland weergegeven in hectare. De waarde is berekend aan de hand van de wegingsfactoren die zijn toegekend aan de verschillende beheerpakketten. Deze staan in tabel 4.
* *Kosten beheer*	Totale kosten afgesloten pakketten.

Tabel 3a: Kwantitatieve verantwoording weidevogelbeheer

Naam deelgebied	Totaal ha deelgebied.	Min. aantal ha. kuikenland	Aantal ha. WV pakketten deelnemers		Aantal ha. WV TBO	Waarde als. Kuikenland in ha.	Kosten beheer in €
De Vlist-IJssel-N207-N201	100	14	A01.01.01a	5 ha.	2 ha.	8,4	1509,15
			A01.01.01b	4 ha.	-	5,6	1797,32
			A01.01.01c	3 ha.	-	4,5	1813,20
			A01.01.01d	1	-	1,5	683,75

			A01.01.02a A01.01.02b A01.01.03a A01.01.03b A01.01.03c A01.01.03d A01.01.05 A01.01.06 Kuikenstrook N13.01 N10.02 N12.02 A02.01.01 A02.01.02 A02.01.03	- - - - - - - - - - - - - - -	- - - - - - - - - - - - - - -		
Totaal	*100*	*14*		*13*	*2*	*20*	*€ 5803,42*
Naam deelgebied	Totaal ha deelgebied.	Min. aantal ha. kuikenland	Aantal ha. WV pakketten deelnemers		Aantal ha. WV TBO	Waarde als kuikenland in ha.	Kosten beheer in €
Enz.	…	…	…		…	….	

Toelichting: Een aantal pakketten wegen mee bij de berekening van de kuikenland waarde, maar waarvan geen wegingsfactor bekend is, zoals de natuurpakketten (N13.01, N10.02, N12.02). De gebiedscoordinator bepaald deze wegingsfactor en geeft hiervan een onderbouwing in de vorm van een toelichting onderaan de tabel.

In tabel 3b een totaaloverzicht van de kosten voor beheer.

Tabel 3b: Totale kosten voor beheer.

Naam deelgebied	Kosten beheer
De Vlist-IJssel-N207-N201	*€ 5803,42*
Enz…	€……
Totale kosten beheer	€……

Tabel 4: Wegingsfactoren weidevogelpakketten

Pakketnummer	Pakketten en toeslagen	Waarde als kuikenland in ha
A01.01.01a	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 1 juni	1,2
A01.01.01b	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 8 juni	1,4
A01.01.01c	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 15 juni	1,5
A01.01.01d	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 22 juni	1,5
A01.01.02a	Weidevogelgrasland met voorweiden tot 1mei en daarna rust tot 15 juni	0,7
A01.01.02b	Weidevogelgrasland met voorweiden tot 8 mei en daarna rust tot 22 juni	0,8
A01.01.03a	Plasdras van 15 februari tot 15 april	0,2
A01.01.03b	Plasdras van 15 februari tot 15 mei	0,8
A01.01.03c	Plasdras van 15 februari tot 15 juni	0,8
A01.01.03d	Plasdras van 15 februari tot 1 augustus	0,8
A01.01.05	Kruidenrijk weidevogelgrasland	1,5
A01.01.06	Extensief beweid weidevogelgrasland	1,5
Optionele toeslag	Kuikenstrook	0,3 voor gehele perceeloppervlakte
A02.01.01	Botanisch weiland	1,2
A02.01.02	Botanisch hooiland	1,2
A02.01.03	Botanische weide- of hooilandrand	1,2

Afstemming met beheerders van natuurgrond

Onderbouw of afstemming heeft plaatsgevonden met terreinbeherende organisaties bij de totstandkoming van het mozaïek.
Voorbeeld beschrijving:
- De beheerders van natuurgrond hebben meegewerkt aan de beheerambitiekaart en meegedacht over een goede aansluiting van natuurgrond op agrarische grond. Verschillende overleggen hebben plaatsgevonden waarbij de terreinbeheerder heeft aangegeven waar weidevogelbeheer plaatsvindt binnen het natuurreservaat en de aantallen weidevogels die er voorkomen. Op deze wijze heeft afstemming plaatsgevonden met de beheerders van natuurgrond, zodat een goed mozaïek tot stand is gekomen.
- In het gebied is geen terreinbeheerder aanwezig.
Geef aan wat voor afspraken zijn gemaakt met de terreinbeherende organisatie over het toekomstige beheer en monitoring.
Voorbeeld beschrijving:
- Met de terreinbeheerders in het gebied is afgesproken dat bij het aflopen van de PSN-pakketten afstemming plaats vindt met de anv en vrijwillige weidevogelbescherming over het vorm geven van vervolgbeheer. Daarbij zal zoveel mogelijk worden aangesloten op de broedlocaties van de weidevogels en de beheerafspraken die zijn gemaakt op agrarische gronden. Ook is afgesproken dat de terreinbeheerder de andere gebiedspartijen in kennis stelt van het interne beheerplan dat voor die terreinen wordt opgesteld.
- In het gebied is geen terreinbeheerder aanwezig.

Organisatievorm collectief beheerplan

Geef aan hoe de organisatie is geregeld binnen de mozaïeken en het collectief beheerplan.
Voorbeeld beschrijving:
De gebiedscoördinator (rechtspersoon) is eindverantwoordelijk voor het opgestelde collectief beheerplan. Binnen de verschillende mozaïeken zijn mozaïekregisseurs aangesteld. Zij werken onder de verantwoordelijkheid van de gebiedscoördinator en vormen het aanspreekpunt voor de deelnemers binnen het betreffende mozaïek. De mozaïekregisseurs overleggen met elkaar over de totstandkoming van de mozaïeken.

Taakverdeling tussen beheerders en vrijwilligers

Geef aan wat de taken zijn van de beheerders en vrijwilligers. Geeft aan op wat voor wijze wordt samengewerkt.
Voorbeeld beschrijving:
De beheerders van natuurgrond dragen zorg voor de veldinventarisaties binnen de natuurterreinen. De vrijwilligers dragen zorg voor inventarisaties op percelen van agrariërs. Gedurende de start van het seizoen evenals na afloop zal een bijeenkomst worden georganiseerd voor boeren, vrijwilligers en terreinbeheerders om de actualiteiten en resultaten te bespreken.

Maatregelen ter voorkoming van predatie

Geef aan of maatregelen zijn genomen ter voorkoming van predatie.
Voorbeeld beschrijving:
Om de predatiedruk in mozaïek gebied X te verminderen is overleg gepleegd met de plaatselijke WBE. Vooralsnog worden de mogelijkheden in kaart gebracht wat betreft maatregelen die gewenst zijn om predatie te verminderen/voorkomen.

Extra monitoring

Geef aan of extra monitoring plaatsvindt buiten de op basis van de subsidieregeling verplichte monitoring.

Bijlagen

1. Kaart deelgebied A/ naam mozaïekgebied
2. Kaart deelgebied B/ naam mozaïekgebied

Enz.

Titelpagina

(format, toelichting nog uitwerken)

Collectief Weidevogelbeheerplan Veenpolder Delfstrahuizen

(kenmerkende gebiedsnaam)

Goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Fryslân, bij besluit van ... kenmerk: ...	d.d. .... (handtekening) ..... (naam)

© BoerenNatuur

1. Inleiding

1.1. Beheerplan ex. art. … PSNL Fryslân

Collectief Weidevogelbeheerplan <naam invoeren> Veenpolder Delfstrahuizen,
hierna te noemen “het weidevogelbeheerplan”, is een beheerplan ex. artikel ... van de Provinciale Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer van de Provincie Fryslân, hierna te noemen: “PSNL Fryslân”.

1.2. Ligging

Het weidevogelbeheerplan heeft betrekking op <naam invoeren> De Veenpolder Delfstrahuizen en is gelegen in de gemeente <naam invoeren>Lemsterland.

Oppervlakte *(facultatief)*

Oppervlakte agrarische grond	420 ha	
Oppervlakte natuur grond	100 ha	
Oppervlakte totaal	520 ha	

Natuurlijke begrenzing *(facultatief)*

Tjeukemeer	
Schipsloot	
Tjonger	
Snelweg A-7	

Op kaartbijlage 1 is de begrenzing van het gebied nader aangeduid.

1.3. Gebiedscoördinatie

De gebiedscoördinatie ex artikel … PSNL Fryslân voor het weidevogelbeheerplan berust bij <naam invoeren> Agrarische Natuurvereniging Tusken Tsjukemar en Tsjonger,
gevestigd in <plaats invoeren>, ingeschreven bij de KvK Noord-Nederland, onder nr. <nummer invoeren>

2. Weidevogelkring *(facultatief)*

Het weidevogelbeheerplan is vastgesteld door de weidevogelkring Veenpolder Delftrahuizen, d.d <datum invoeren>
De weidevogelkring is een samenwerkingsverband van de volgende organisaties:

Agrarische Natuurvereniging Tusken Tsjukemar en Tsjonger gevestigd in	..... (handtekening) ..... (naam) …….. (functie)
Staatsbosbeheer, district …	..... (handtekening) ..... (naam) …….. (functie)
Vogelwacht …	..... (handtekening) ..... (naam) …….. (functie)
Wild Beheer Eenheid …	..... (handtekening) ..... (naam) …….. (functie)
	..... (handtekening) ..... (naam) …….. (functie)

3. Natuurbeheerplan(nen)

3.1. Natuurbeheerplan(nen)

Het weidevogelbeheerplan valt onder de werking van de volgende natuurbeheerplannen ex. artikel … PSNL Fryslân:

a. XXX <Naam van het provinciale natuurbeheerplan invoeren>
b. YYY
c. ZZZ

3.2. Beheertypen en beheerpakketten

Krachtens deze beheerplannen omvat het collectief weidevogel beheerplan de volgende beheertypen (samengevat):

Beheertype ex. Index NL	Netto oppervlakte	Van toepassing zijnde agrarische beheerpakketten *(en toeslagen?)*
	… ha	a. b. c.
	… ha	a. b. c.
	… ha	a. b. c.
	… ha	a. b. c.

3.3. Aanvullende voorwaarden

Krachtens de onder 3.1. genoemde natuurbeheerplannen zijn de volgende aanvullende voorwaarden *(spelregels)* van toepassing.
… (samenvatting)

Eventuele keuzes gebiedscoördinator voor BoM of ander systeem:
…

In bijlage 2 en kaartbijlage 3 *(digitale uitsnede natuurbeheerplan)* zijn de beheertypen en hun plaatsbepaling uitgewerkt. Tevens zijn in bijlage 2 voor de agrarische gebieden de van toepassing zijnde beheerpakketten en aanvullende voorwaarden nader beschreven.

4. Gebiedsbeschrijving

4.1 Weidevogelstand

Onderstaande tabel, in combinatie met kaartbijlage 4 (recente stippenkaart(en)), geeft een beeld van de weidevogelstand in het plangebied (evt. in deelgebieden)
(uitgedrukt in aantallen broedparen/gevonden nesten).

Deelgebied A <naam invoeren>		
Soort	Aantal totaal 2008	Aantal per 100 ha 2008
Kievit		
Grutto		
Scholekster		
Tureluur		

Deelgebied B <naam invoeren>		
Soort	Aantal totaal 2008	Aantal per 100 ha 2008
Kievit		
Grutto		
Scholekster		
Tureluur		

- **Invoeren van meer weidevogelsoorten (facultatief)**
- **Invoeren van 5 of 10-jarige trend (facultatief)**

4.2 Overige gebiedskenmerken

Openheid

- *Goed*
- *Voor verbetering vatbaar (zie hulpscherm)*

Soort opgaande begroeiing	Lokatie
Laanbeplanting	Westerse Dijk
Begroeiing en opslag	Langs Middenvaart
Rietkragen	Langs De Tjonger

Waterhuishouding

- Goed
- Voor verbetering vatbaar (zie hulpscherm)

Oorzaak	Lokatie
Te laag waterpeil	De Grutte Polder
Steile slootkanten	De Grutte Polder
Te weing plas-dras	Hele plangebied

Landgebruik (facultatief)

- *Goed*
- *Voor verbetering vatbaar*

Aspecten landgebruik	Lokatie
Hoog percentage maïsland	De Grutte Polder
Te lage bemesting	Natuurterrein
Te weinig variatie in maaidata	Hele plangebied

Predatiedruk

- *Goed/geen probleem*
- *Voor verbetering vatbaar*

Relevante predatoren	Lokatie/bron
Vos	Brandemeer
Reiger	Rand Tjeukemeer
Ooievaar	Ooievaarskolonie Terkaple

Ruimtelijke Ordening

- *Geen knelpunten binnen planperiode (2010-2015)*

- *Bedreigingen binnen planperiode (2010-2015)*

Op kaartbijlage 5 zijn de bedreigingen op korte en middellange termijn nader gesitueerd

Uitbreiding woningbouw	Delfstrahuizen
Verbreding vaarweg	Schipsloot
Aanleg wandel- en fietspaden	De Grutte Polder

Op kaartbijlage 5 zijn alle in hoofdstuk 4.2 genoemde elementen nader gelokaliseerd.
Op kaartbijlage 6 (facultatief) is het landgebruik met onderscheid tussen grasland en akkerbouwgewassen, inclusief maïsland aangegeven.
Op kaartbijlage 7 (facultatief) is aangegeven de verspreiding van voor weidevogels relevante predatoren.

5. Ambitie/doel

(alleen ambitie weidevogelstand)

De weidevogelkring stelt zich ten doel om de weidevogelstand gedurende de planperiode
- te stabiliseren op het niveau van 2008
- een groei van gruttopopulatie van 10% <% invoeren> in 2015, ten opzichte van 2008.

Onderstaande tabel(len) geeft(geven) de concrete ambitie van de weidevogelkring voor de belangrijkste doelsoorten.

Deelgebied A							
Doelsoort	Referentie 2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kievit							
Grutto	95	100					105
Scholekster							
Tureluur							

Deelgebied B							
Doelsoort	Referentie 2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kievit							
Grutto							
Scholekster							
Tureluur							

6. Maatregelen

6.1 Grutto Beheer

Vertaling ambitie, conform spelregels (nadere voorwaarden natuurbeheerplan), naar minimale beheersinspanningen, maatregelen, beheerpakketten in tabelvorm, in oppervlakte per jaar.

Uitgangspunten bij het opstellen van het mozaïekbeheer

- *1,4 ha gewogen kuikenland per gruttopaar*
- *Afwijkende norm van <getal invoeren> ha gewogen kuikenland per gruttopaar toevoegen. Zie hulpscherm met motivatie*
  - *BTS > 50 %*
  - *Stabiele gruttopopulatie in periode 2004-2009*
  - *Anders, nl <tekst motivatie invoeren>*
- *Toepassen van BoM voor flexibel beheer*
- *Toepassen van 60-20-20 %-regeling voor flexibel beheer*

Voorgenomen pakket beheersmaatregelen per deelgebied, per jaar (inclusief terreinen TBO):

Deelgebied A						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ambitie aantal grutto''s	100					
Ambitie kuikenland (ha)	140					
Beheerpakket Beheermaatregel Toeslag						
AO1.01.01	11					
AO1.01.02	22					
Toeslag RM	10					
Gepland kuikenland (ha	33					

Let op: Gepland kuikenland (33 ha) correspondeert wel/niet met ambitie kuikenland (140 ha).

Deelgebied B						
Beheerpakket Beheermaatregel Toeslag	2010	2011				

Bijvoegen: complete mozaïekkaart (bijlage 8) op perceelsniveau van het eerste jaar (2010), Met handtekeningen betrokken individuele beheerders, incl. eventuele inliggende terreinen TBO's

6.2 Inrichting

De hieronder vermelde maatregelen komen voort uit de bij de gebiedskenmerken beschreven knelpunten. Zie hoofdstuk 4

Maatregel	Voorbereiding		Uitvoering	
	Wie	Wanneer	Wie	Wanneer
Verwijderen Laanbeplanting	VWO en Gemeente	1e helft 2010	Gemeente	Winter 2010/2011
Maaien rietkraag (jaarlijks)	TBO	Najaar 2009	TBO	jaarlijks
Verhoging slootpeil	ANV + WS	Najaar 2009	WS + ANV + agrariërs	Jaarlijks in periode 02 - 06
Aanleg plas-dras	ANV +TBO + WS	Najaar 2009 + 2010	ANV + Agrariers + WS	2010
Aanleg opslag vaste mest/ compost	ANV +TBO	Najaar 2009 + 2010	ANV + TBO	2010

6.3 Overige activiteiten

Activiteiten	Voorbereiding		Uitvoering	
	Wie	Wanneer	Wie	Wanneer
PvA Predatorenbeheer	VWO + WBE + ANV + TBO	2009/2010	WBE + VWO + TBO	2010 - 2011

7. Organisatie en kwaliteitsbewaking

(hoe linken met activiteitenplan ANV voor organisatiekostensubsidie?)
Duidelijke taakverdeling participanten kring?
Uniforme lijst (sommige elementen facultatief),
Data en namen/gegevens verantwoordelijke participanten invullen
Voorbereidingsactiviteiten (krachtens gebiedscoördinatie) en vaste activiteiten

Let op; Per regel aanvinken wel / niet van toepassing

Activiteit	Wie	Wanneer	Frequentie
Voorbereidingsactiviteiten tot 1 jan 2011			
Aanvraag gebiedscoördinatie			
Training/scholing gebiedscoördinator, mozaïekregisseur, hanteren toolkit			
Aanschaf en gebruik formats, o.a. kwaliteitshandboek			
Opstellen/indienen (weidevogel)beheerplan	ANV TTT	Juni–sept	éénmalig
Voorlichting individuele beheerders en begeleiding aanvragen beheerssubsidies			
Samenstellen (invullen) en implementeren kwaliteitshandboek			
Vaste activiteiten 2010 t/m 2015			
Collectieve voorlichting individuele beheerders		Jan	
Mozaïekregie - toeslagen/last-minute beheer - begeleiding en advies		Apr-juni	
Registratie beheer		Apr-juni	
Kwaliteitsbewaking/toezicht		Apr-juni	
Monitoring *(aanklikken welke vorm(en))* - BMP - Alarm - Legsel - predatie		Apr-juni	
Begeleiding individuele beheerders aanvragen beheerssubsidies en toeslagen		Mei	
Jaarlijkse evaluatie (weidevogel)beheerplan		Sep	
Weidevogelkring; afstemming beheers- en inrichtingsmaatregelen op gebiedsniveau		Okt	
Uitbreiding en bijstelling (weidevogel)beheerplan		Nov	
Coördinatie voorbereiding inrichtingsplannen		Pm	
Coördinatie uitvoering inrichtingsplannen		Pm	

8. Kosten en financiering

(volledige beheersperiode van 6 jaar)

8.1 Beheerskosten

Per jaar, incl. evt. groei en totaal

Deelgebied A						
	2010	2010	2010-2015			
Beheerpakket Beheermaatregel Toeslag	(ha)	(euro's)	(euro's			
AO1.01.01	11	7700	46200			
AO1.01.02	22	18700	112200			
Toeslag RM	10	1000	6000			
Totaal	33	26500	159000			

8.2 Inrichtingskosten en kosten overige activiteiten (euro's)

Maatregel	Kosten 2010	Kosten 2011	Kosten 2012	Kosten 2013	Kosten 2014	Kosten 2015	Totaal	Financier
Verwijderen Laanbeplanting	1000	500					1500	Gemeente
Maaien rietkraag (jaarlijks)	3000	3000	3000	3000	3000	3000	18000	TBO
Verhoging slootpeil	5000	2000					7000	WS + Prov
Aanleg plas-dras	10000	10000					20000	Prov
Aanleg opslag vaste mest/ compost	500	6000	6000				12500	TBO + Prov
PvA Predatorenbeheer	3000	5000					8000	WBE + Prov
Totaal	17500							

8.3 Kosten gebiedscoördinatie, organisatie en kwaliteitsbewaking

Zie activiteitenplan ANV. Per activiteit aanvinken. Er verschijnt dan een hulpscherm met deelactiviteiten.

Activiteit	Kosten 2010	Kosten 2011	Kosten 2012	Kosten 2013	Kosten 2014	Kosten 2015	Totaal	Financier
Gebiedscoordinatie	5000							
Organisatie beheer & inrichting	1000							
Monitoring & Registratie	3000							
Kwaliteitsbewaking	5000							
Kennisontwikkeling	10000							
Communicatie	500							
Totaal	24500							

8.4 Totaal overzicht kosten

Activiteit	Kosten 2010	Kosten 2011	Kosten 2012	Kosten 2013	Kosten 2014	Kosten 2015	Totaal	Financier
Beheer	26500						159000	Prov
Inrichting	17500							
Organisatie	24500							
Totaal	68500							

Overzicht Bijlagen

Bijlage 0: lijst met afkortingen
Bijlage 1: Kaart begrenzing gebied collectief weidevogelbeheerplan
Bijlage 2: Overzicht beheertypen, pakketten en voorschriften
Bijlage 3: Kaart begrenzing beheertypen in plangebied
Bijlage 4: Stippenkaart broedparen 4 hoofdsoorten in plangebied
Bijlage 5: Gebiedskenmerken op kaart
Bijlage 6 (facultatief): Landgebruik op kaart
Bijlage 7 (facultatief): Predatoren op kaart
Bijlage 8 Mozaiekbeheer op kaart

Bijlage B: Tijdsbalk collectief beheer

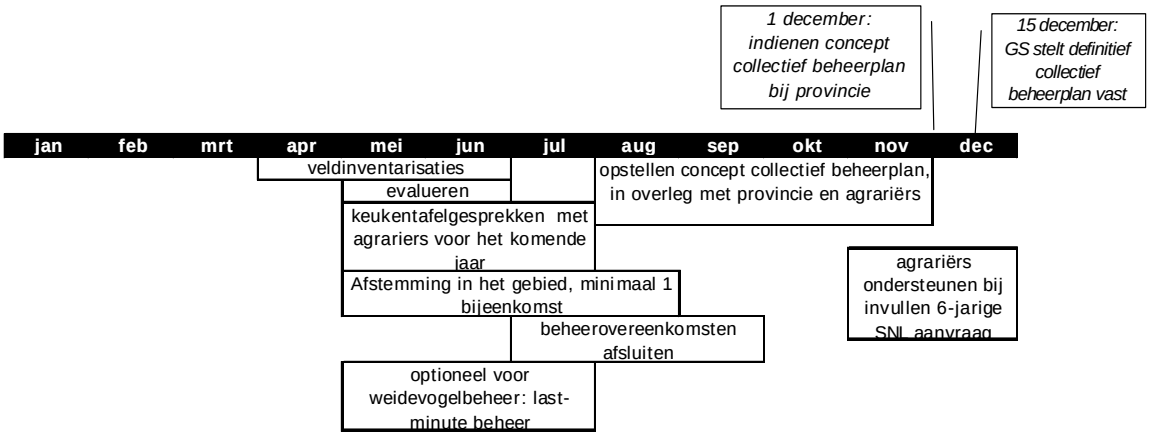

Bijlage C: Overzicht afstemming in het gebied

Gesprekspartners	Rol/hoe betrokken
Agrarische beheerders	
Particuliere beheerders	
Terreinbeheerders	
Vrijwillige nestbeschermers	
Fauna beheerders	
Weg- en waterbeheerders	
ANV/LTO	
Provinciaal Particulier Grondgebruik	
TBO/Provinciaal Landschapsbeheer	
vrijwilligersgroep	
FBE	
Gemeente/provincie/waterschap/	

Bijlage D: Relevante brongegevens

Aantal	Gegeven	Soort gegeven	Bron	Jaar
		provinciale karteringen / resultaten		
		beleidsmonitoring		
		alarmtellingen		
		BMP-tellingen		
		vrijwillige weidevogelbeschermers gegevens		
		eigen of externe inventarisaties		
		onderzoeksgegevens		

Bijlage E: Format overeenkomst collectief beheer

OVEREENKOMST COLLECTIEF <SOORT>BEHEER <NAAM GEBIED>

Voor deelname aan weidevogelbeheer binnen de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) dient een collectief beheerplan te worden opgesteld onder de verantwoordelijkheid van een – door provincie aangestelde – gebiedscoördinator. Dit plan is nodig om voldoende samenhang en kwaliteit op gebiedsniveau te kunnen realiseren.

Het collectief beheerplan bestaat uit een optelling van de individuele beheerwensen en dient aan bepaalde kwaliteitseisen te voldoen, zoals opgenomen in het vigerende provinciale natuurbeheerplan. Het is de verantwoordelijkheid van de gebiedscoördinator om met deze kwaliteitseisen rekening te houden bij het opstellen van het plan.

Met ondertekening verklaart de beheerder dat hij/zij het beheer conform de met gebiedscoördinator afgesproken wijze zal uitvoeren.

Deze beheerafspraken zijn vastgelegd op bijgevoegde kaart. Tevens verklaart de beheerder op betreffende percelen geen andere subsidies te ontvangen voor dezelfde activiteit, van bijvoorbeeld gemeenten of projecten.

Definitieve opname van het afgesproken beheer, in het vastgestelde collectief beheerplan is afhankelijk van de kwalitatieve toetsing door de gebiedscoördinator en de goedkeuring van de Provincie. Derhalve kunnen aan deze overeenkomst, alsmede aan de gemaakte afspraken met de gebiedscoördinator, tot de goedkeuring van de Provincie geen rechten worden ontleend.

Indien de kwalitatieve toets van de provincie aanleiding geeft voor het aanpassen van gemaakte beheerafspraken, zal opnieuw met de beheerder contact worden opgenomen en gezocht worden naar een alternatieve invulling van het beheer.

Datum, Plaats _____

Beheerder	Gebiedscoördinator
Naam _____	_____
Adres _____	
Woonplaats _____	
BRS-nummer _____	
BSN-nummer _____	

Pilotgebied :

Datum	:
Deelnemer	:
Perceelnummer(s)	:

Aanvullende beheersafspraak:

Reden van aanvulling/mutatie

Voor akkoord:

Deelnemer Coördinator last-minute beheer

Paraaf Kringconsulent

Bijlage G: Overzicht veldinventarisaties

Soort inventarisatie	Aantal per jaar	Verzamelde gegevens	Hoe gegevens opgeslagen
Alarmtellingen			
BMP-tellingen			
Vogelwacht: nestregistraties/ stippenkaart			
Beheerders: nestregistraties/stippenkaart			
Schouwcommissie			

Bijlage H: Format evaluatieformulier

Overzicht uitvoering beheer

In onderstaande tabel is weergegeven op welke locatie specifiek welk beheer is uitgevoerd, inclusief de oppervlakte.

Locatie	Pakket	Oppervlakte

Soorten en aantallen

Er is een aantal veldinventarisaties uitgevoerd. Hieronder is zichtbaar waar welke beheersoort is aangetroffen en in welk aantal.

Locatie	Soort	Aantal

Overige invloeden op het beheer

Soort invloed	Impact
Predatie	
Bejaging	
Inzet/kwaliteit vrijwillige nestbescherming	

Overige relevante maatregelen in het gebied

Relevante maatregel	Impact
Waterpeil	
Inrichting	
Wegen	

Overige adviezen, wensen tot uitbreiding roulerend beheer en andere relevante zaken

Bijlage I: Overzicht ecologische kennis

Ecologische kennis	Bron / persoon	Kwalificatie bron

Bijlage J: Checklist interne audit/administratie

Check	Checklist uitgevoerde werkzaamheden	Checklist bijbehorende administratie
	Meest recente natuurbeheerplan gebruikt	Meest recente natuurbeheerplan
	Minimaal 1x per jaar afgestemd met relevante partijen in het gebied	Bijlage C: overzicht afstemming in het gebied ingevuld
	Collectief beheerplan opgesteld	Definitief, door GS vastgesteld collectief beheerplan (tekst) Kaart voor collectief beheer Ideaal kaart (ecologisch wensbeeld) Afgesloten beheer-overeenkomsten met agrariërs
	Relevante brongegevens van natuurwaarden gebruikt	Bijlage D: relevante brongegevens ingevuld
	Veldinventarisaties uitgevoerd	Bijlage G: overzicht veldinventarisaties ingevuld

	Evaluatie uitgevoerd Ingevuld evaluatieformulier
	Indien van toepassing: last-minute beheer uitgevoerd Rapportage last-minute beheer Overeenkomsten last-minute beheer Kaart gebied met afspraken last-minute beheer